

συνέντευξη

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ ΜΙΛΑΕΙ ΣΤΟΝ ΝΕΟΛΟΓΟ

Η εξάρτηση, η επιλογή και η «επόμενη μέρα»

Εκτός από τις ναρκωτικές ουσίες και το αλκοόλ, οι νόμιμες εξαρτήσεις (διαδίκτυο, χρήση κινητού, τζόγος), σημείωσαν αύξηση κατά τη περίοδο της πανδημίας

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΤΣΟΥΚΑΛΑ
katerintsoukalo@gmail.com

Τα ναρκωτικά συνιστούν μια σοβαρή, μακροχρόνια και δυσθεράπευτη πληγή, όχι μόνο της ελληνικής, αλλά και της παγκόσμιας κοινωνίας. Ένας όρος που πλέον κανείς μας δεν αγνοεί, αφού πλέον αποτελεί μάλιστα ολόκληρου του πλανήτη.

Η χρήση των ναρκωτικών είναι γνωστή από την αρχαιότητα και μάλιστα από τους ασιατικούς και μεσογειακούς λαούς. Λέγεται πως στην αρχαία Ελλάδα, η χρησιμοποίηση περιοριζόταν, συνήθως, στην ανακούφιση από τους διάφορους πόνους, αλλά και για μερικές θρησκευτικές τελετές. Η πρώτη ουσιαστική χρήση των ναρκωτικών για πλυνιστικούς ή παραπλυστικούς σκοπούς, ξεκινά από τα τέλη του 19ου αιώνα, από τους κύκλους του λεγόμενου υποκοσμίου και των ασθενών οικονομικά τάξεων. Με τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο η χρήση εκτείνεται απότομα, ενώ με την λήξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, εμφανίζεται η εξάρση της χρήσης, με ευρύτερη κοινωνική διάδοση.

Ο όρος «ναρκωτικά» πιστεύεται ότι δόθηκε από το Γαλλικό, το δεύτερο σπουδαιότερο ιατρό της αρχαιότητας μετά τον Ιπποκράτη, για να περιγράψει δραστηριότητες που μουδιάζουν ή νεκρώνουν προκαλώντας απώλεια αισθήσεων ή παράλυση. Τα ναρκωτικά, λοιπόν, είναι ουσίες διαφόρων κατηγοριών που με διαφορετικό βαθμό επικινδυνότητας επιδρούν στον εγκέφαλο και γι' αυτό προκαλούν εθισμό.

Ο OKANA (Οργανισμός Κατά των Ναρκωτικών), αποτελεί το μεγαλύτερο φορέα αντιμετώπισης των εξαρτήσεων και εξαρτητικών συμπεριφορών στη χώρα μας. Ο Οργανισμός με τις υπηρεσίες του στοχεύει στην ολιστική αντιμετώπιση του φαινομέ-

”

Η ανασφάλεια και ο φόβος που δημιούργησε η πανδημία, είχε ως αντίκτυπο την αύξηση της χρήσης νόμιμων ή/και μη ουσιών. Συγκεκριμένα, παρατηρήθηκε αύξηση της χρήσης αλκοόλ, κοκαΐνης. Τελευταία παρατηρούμε αύξηση στη χρήση της κάνναβης, και ιδίως σε μικρότερες ηλικίες.

νου της εξάρτησης, εστιάζοντας στους πωλώνες της πρόληψης, της μείωσης της βλάβης, της θεραπείας και της κοινωνικής επανένταξης. Παράλληλα, αναλαμβάνει δράση για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και την αποστιγματοποίηση των εξαρτημένων ατόμων.

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. OKANA κ. Θανάσης Θεοχάρης μιλάει στο Νεολόγο για τον Οργανισμό, για το αν αυξήθηκε το πρόβλημα της εξάρτησης εν μέσω πανδημίας και για το ποια είναι η επόμενη ημέρα ενός εξαρτημένου ατόμου.

Ποια η πολιτική του OKANA στη θεραπεία εξαρτημένων ατόμων; Ποια τα θεραπευτικά προγράμματα;

Η πολιτική του OKANA τα τελευταία 25 χρόνια εστιάζει στην αντιμετώπιση του προβλήματος της εξάρτησης και των εξαρτητικών συμπεριφορών. Είναι ο μεγαλύτερος δημόσιος φορέας στη χώρα, με ένα ευρύ δίκτυο δομών και υπηρεσιών που καλύπτουν όλη την επικράτεια. Τις υπηρεσίες του OKANA, επωφελούνται σήμερα περίπου 10.000 άτομα σε στεγνά προγράμματα και προγράμματα υποκατάστασης.

Με τον νόμο 4737/2020, ο OKANA επεκτείνει το αντικείμενο της δραστηριότητάς του αναλαμβάνοντας και την αντιμετώπι-

ση των νόμιμων εξαρτήσεων, όπως είναι το αλκοόλ, τα τυχερά παιχνίδια και το διαδίκτυο. Αυτό αποτελεί ένα πολύ σημαντικό βήμα, καθώς ο OKANA, διεκδικεί τις υπηρεσίες του και προσεγγίζει ολιστικά τις εξαρτητικές συμπεριφορές και τον εθισμό.

Ο Οργανισμός δραστηριοποιείται σε 4 πωλώνες, την Πρόληψη, τη Θεραπεία, τη Μείωση της Βλάβης και την Κοινωνική Επανένταξη, αντιμετωπίζοντας ολιστικά το φαινόμενο του εθισμού.

Αναφορικά με την παροχή θεραπείας ο OKANA, εκτός από τα προγράμματα υποκατάστασης που λειτουργεί στις περισσότερες πόλεις της Ελλάδας, διαθέτει και τα «στεγνά» προγράμματα -χωρίς κορήγηση υποκατάστατου- που εστιάζουν στην παροχή υπηρεσιών εντατικής ψυχοκοινωνικής υποστήριξης για την πλήρη απεξάρτηση των ωφελούμενων. Επίσης, υπάρχουν διαθέσιμα προγράμματα και για ειδικούς πληθυσμούς, όπως είναι οι έφηβοι και οι οικογένεια, αλλά και οι σημαντικοί άλλοι που φροντίζουν άτομα με πρόβλημα εθισμού.

Ποιο είναι το δίκτυο θεραπευτικών υπηρεσιών του OKANA στην Πάτρα;

Στην Πάτρα υπάρχει και λειτουργεί ένα Δίκτυο Υπηρεσιών του OKANA, το οποίο συμπεριλαμβάνει:

Θανάσης Θεοχάρης

συνέντευξη

- Τη Μονάδα Ολοκληρωμένης Θεραπείας της Εξάρτησης (ΜΟΘΕ) στο ΠΓΝ Πατρών (Ρίο) για την παροχή φαρμακευτικής θεραπείας σε συνδυασμό με ψυχοκοινωνική υποστήριξη
- Το Τοπικό Δίκτυο Άμεσης Πρόσβασης, το οποίο παρέχει υπηρεσίες υποδοχής/εννιμέρωσης/συμβουλευτικής των ατόμων με διαταραχές χρήσης ουσιών (οπιοειδή, αλκοόλ, συνταγογραφούμενων ψυχοδραστικών ουσιών), ώστε να διευκολυνθεί η ομαλή εισαγωγή τους στα θεραπευτικά προγράμματα υποκατάστασης του ΟΚΑΝΑ.
- Το Εξωτερικό Ιατρείο Συνταγογράφησης (μη επιτηρούμενης χορήγησης φαρμάκων υποκατάστασης), όπου εξυπηρετούνται άτομα, τα οποία απέχουν για μεγάλο χρονικό διάστημα από τη χρήση παράνομων ψυχοδραστικών ουσιών και δεν έχουν πλέον ανάγκη την παροχή των υπολοίπων υπηρεσιών των προγραμμάτων υποκατάστασης καθώς έχουν ήδη δημιουργήσει ένα πιο σταθερό και ασφαλές πλαίσιο ζωής.
- Τη Μονάδα Εντατικής Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης (ΜΕΨΥ), η οποία είναι μία ειδική μονάδα υποδοχής ωφελούμενων, που προέρχονται από τα προγράμματα υποκατάστασης του ΟΚΑΝΑ και βρίσκονται στη φάση σταδιακής μείωσης του υποκατάστατου. Στη ΜΕΨΥ παρέχεται εντατική ψυχοκοινωνική υποστήριξη με σκοπό τη μετάβασή τους στο επόμενο στάδιο, την κοινωνική επανένταξη.

Τέλος, τις υπάρχουσες δομές έρχονται να πλαισιώσουν νέες δομές που θα δημιουργηθούν μέσω ΕΣΠΑ, όπως το Κέντρο

Ημέρας-Υπηρεσίας Βραχείας Φιλοξενίας, η Υπηρεσία Γονεϊκής Στήριξης και Προστασίας Εξαρτημένων, η Κινητή Μονάδα/Streetwork, το Πολυδύναμο Κέντρο και το Πρόγραμμα Κοινωνικής Ένταξης/Υπηρεσίες Νομικής Συμπαραστάσης.

Πόσοι είναι οι ωφελούμενοι αυτά τη στιγμή που λαμβάνουν υπηρεσίες από τις Μονάδες του ΟΚΑΝΑ;

Η Μονάδα Υποκατάστασης - ΜΟΘΕ Ρίου έχει ενεργή δύναμη περίπου 200 άτομα. Ο Οργανισμός έχει καταφέρει - από το 2018 - να απορροφή τις αιτήσεις για εισαγωγή σε πρόγραμμα θεραπείας είτε «στεγνό», είτε με υποκατάστατο. Επίσης στο Τοπικό Δίκτυο Άμεσης Πρόσβασης εξυπηρετούνται μηνιαίως 20 εξαρτημένοι και οι γονείς τους, ενώ 10 άτομα μηνιαίως εξυπηρετούνται τόσο στη ΜΕΨΥ, όσο και στη Μονάδα Κοινωνικής Επανάταξης Πάτρας.

Ωστόσο, πολλά είναι τα εξαρτημένα άτομα που δεν επιθυμούν να αντιμετωπίσουν το πρόβλημά τους ή έχουν δυσκολία στο να αποφασίσουν τη συμμετοχή σε κάποιο θεραπευτικό πρόγραμμα. Ακόμα και εκεί ο Οργανισμός, μέσω της Μείωσης της Βλάβης, θα παρέχει ένα σύνολο υπηρεσιών με στόχο τον περιορισμό των κινδύνων από τη χρήση. Συγκεκριμένα θα προσεγγίζει τους χρήστες στα σημεία συνδρομής τους, θα τους διανείμει υγιεινό υλικό ασφαλούς χρήσης περιορίζοντας τα μεταδιδόμενα νοσήματα, ΚΙΤ καθαριότητας και υγιεινής, ιματισμό, φαγητό, ενώ παράλληλα θα τους παραπέμπει σε δομές πρωτο-

βάθμιας φροντίδας υγείας και άλλες δομές του ΟΚΑΝΑ.

Πως ήταν η περίοδος της πανδημίας για τους ωφελούμενους του οργανισμού; Αυτήθηκε το πρόβλημα της εξάρτησης;

Η πανδημία δυσκόλεψε τη ζωή όλων μας. Περισσότερο ακόμη όμως δυσκόλεψε τη ζωή των ατόμων με προβλήματα εθισμού. Ο ΟΚΑΝΑ κλήθηκε να προσαρμοστεί σε μια νέα πραγματικότητα με πολλαπλές προκλήσεις. Τα lock-down, αλλά και ο φόβος που δημιουργήθηκε, είχε ως αποτέλεσμα να προκύψουν δυσκολίες στη μετακίνηση και προσέλευση των ωφελούμενων του Οργανισμού στις Μονάδες. Ο ΟΚΑΝΑ, έδωσε λύση μέσω της χορήγησης take-home αγωγής, ώστε να περιοριστούν οι μετακινήσεις τους, αλλά και εξασφαλίζοντας τη συνέχεια της ψυχοκοινωνικής υποστήριξης μέσω των νέων τεχνολογιών, ως αναπόσπαστο κομμάτι της θεραπείας, η οποία φυσικά δεν διεκόπη. Θα πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι ο ΟΚΑΝΑ από την πρώτη στιγμή παρέ- χε μέσα ατομικής προστασίας (πχ μάσκες και αντισηπτικά) στους ωφελούμενους και εργαζόμενους του στοχεύοντας στον περιορισμό της μετάδοσης της COVID-19. Αξίζει να σημειωθεί ότι έως σήμερα υπήρξε μι-

κρός αριθμός κρουσμάτων τόσο σε εργαζόμενους, όσο και ωφελούμενους των υπηρεσιών μας.

Η ανασφάλεια και ο φόβος που δημιουργήσε η πανδημία, είχε ως αντίκτυπο την αύξηση της χρήσης νόμιμων ή/και μη ουσιών. Συγκεκριμένα, παρατηρήθηκε αύξηση της χρήσης αλκοόλ, κοκαίνης, αλλά και κάνναβης σε παγκόσμια κλίμακα, ενώ όπως αναφέρει η τελευταία Έκθεση του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για τα Ναρκωτικά, «στις αρχές του 2020 η Ευρωπαϊκή αγορά ναρκωτικών χαρακτηριζόταν από εκτεταμένη διαθεσιμότητα διάφορων ουσιών αυξανόμενης καθαρότητας ή δραστηκότητας». Η χώρα μας, όπως ανέδειξαν τα αποτελέσματα της ανάλυσης των λυμάτων του ΕΚΠΑ, παρουσιάζει παρόμοια τάση. Τελευταία παρατηρούμε αύξηση στη χρήση της κάνναβης, και ιδίως σε μικρότερες ηλικίες. Στο πρόβλημα αυτό ο Οργανισμός απαντά με την υποστήριξη των νέων και των γονέων τους μέσω των Κέντρων Πρόληψης και των ειδικών προγραμμάτων του ΟΚΑΝΑ.

Το αλκοόλ και οι νόμιμες εξαρτήσεις (δι- αβίτιο, χρήση κινητού, τζόγος) σε ενήλικες και παιδιά, ιδίως τη περίοδο της πανδημίας, είναι ένα εξίσου σοβαρό πρόβλημα που εμφανίστηκε και που χρήζει αντιμετώπισης. Σε αυτό εστιάζει πλέον ο Οργανισμός με τις νέες δομές του, τα Πολυδύναμα Κέντρα σε διάφορες περιοχές ανά την χώρα.

Ποια η επόμενη μέρα ένταξης του εξαρτημένου ατόμου;

Ουσιαστικά η ένταξη του ατόμου, ξεκινά με την είσοδό του στη θεραπεία. Αυτό σημαίνει, ότι ξεκινά μια προσπάθεια, καταρχήν, απομάκρυνσης από - επιβλαβείς για τον εαυτό του - συνθήκες και συμπεριφορές, όπως διακίνηση ουσιών ή και χρήση ουσιών.

Στη συνέχεια, δίνεται η δυνατότητα μέσω των θεραπευτικών προγραμμάτων μας ο ουσιοεξαρτημένος να φροντίσει σε πολλαπλό επίπεδο τον εαυτό του, τον οποίο εξαιτίας της χρήσης, είχε παραμελήσει. Αυτό μπορεί να αφορά στη σωματική του υγεία, η οποία μπορεί να έχει επιβαρυνθεί εξαιτίας της χρήσης ή και στην ψυχική του υγεία, ιδίως σε περιπτώσεις συννοσηρότητας.

Μέσω της ψυχοθεραπευτικής διαδικασίας, ο ωφελούμενος στην επανένταξη υποστηρίζεται/κινητοποιείται στο να αναζητήσει τα αίτια που τον οδήγησαν στη χρήση, να διαχειριστεί ανεπιθύμητες συγκρούσεις και να βελτιώσει τις σχέσεις του με τους σημαντικούς άλλους. Αξιοποιώντας παράλληλες υποστηρικτικές υπηρεσίες της Επανάταξης και του ΟΚΑΝΑ, έχει τη δυνατότητα να αναπτύξει δεξιότητες και να βελτιώσει τις ικανότητές του, οι οποίες θα τον βοηθήσουν στο να αναζητήσει εργασία, και να τακτοποιήσει εκκρεμότητες που όλοι αντιμετωπίζουν στην καθημερινότητά τους (διευθέτηση εγγράφων, φορολογικές υποχρεώσεις).

Είναι βασικό λοιπόν, για το άτομο που προσπαθεί να επανενταχθεί στην κοινωνία, να μάθει να δημιουργεί τις κατάλληλες συνθήκες, που θα του εξασφαλίσουν ένα ασφαλές πλαίσιο, μέσα στο οποίο θα μπορεί να διαχειριστεί και να ανταπεξέρχεται στις όποιες αλλαγές, θετικές ή αρνητικές, αλλά και δυσκόλες. Με όλη αυτή την διαδικασία βελτιώνεται η εικόνα του εαυτού του ωφελούμενου εξωτερικά, αλλά και κοινωνικά, και αναπτύσσεται πλήρως η αίσθηση του ανήκειν σε ομάδες, στην οικογένεια και στην κοινωνία. **Ν**

“ **Η Μονάδα Υποκατάστασης - ΜΟΘΕ Ρίου έχει ενεργή δύναμη περίπου 200 άτομα. Επίσης στο Τοπικό Δίκτυο Άμεσης Πρόσβασης εξυπηρετούνται μηνιαίως 20 εξαρτημένοι και οι γονείς τους, ενώ 10 άτομα μηνιαίως εξυπηρετούνται τόσο στη ΜΕΨΥ, όσο και στη Μονάδα Κοινωνικής Επανάταξης Πάτρας.** ”